

30. 1. 2003

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K otázce subjektivního práva obchodníka s cennými papíry jednostranně měnit závazkový vztah se zákazníkem v širších souvislostech (V. část)

U každého podnikatele zákon předpokládá, že jde o profesionála, který zná dobře svůj obor činnosti a který při svém podnikání jedná s pečlivostí a pílí, jaká se obecně očekává u každého řádného obchodníka (tzv. péče řádného hospodáře). Pro obchodníka s cennými papíry to platí tím spíš, neboť je oproti „běžným“ podnikatelům povinován péčí vyšší, péčí odbornou (§ 79 odst. 1 ve vztahu k § 47b zákona o cenných papírech).

Při posuzování jednání obchodníka s cennými papíry, Komise vždy zkoumá, zda takové jednání obchodníka s cennými papíry neodporuje dobrým mravům, poctivým obchodním zvyklostem, kogentním ustanovením zákona, zákazu nekalé soutěže či trestnímu zákonu s přihlédnutím k povinnosti odborné péče obchodníka s cennými papíry.

6. Shrnutí

U každého podnikatele zákon předpokládá, že jde o profesionála, který zná dobře svůj obor činnosti a který při svém podnikání jedná s pečlivostí a pílí, jaká se obecně očekává u každého řádného obchodníka (tzv. péče řádného hospodáře). Pro obchodníka s cennými papíry to platí tím spíš, neboť je oproti „běžným“ podnikatelům povinován péčí vyšší, péčí odbornou (§ 79 odst. 1 ve vztahu k § 47b zákona o cenných papírech).

Při posuzování jednání obchodníka s cennými papíry, Komise vždy zkoumá, zda takové jednání obchodníka s cennými papíry neodporuje dobrým mravům, poctivým obchodním zvyklostem, kogentním ustanovením zákona, zákazu nekalé soutěže či trestnímu zákonu s přihlédnutím k povinnosti odborné péče obchodníka s cennými papíry. Obchodník s cennými papíry je tak vzhledem ke své míře profesionality povinen vytvořit kvalitní, odborný a zákonu neodporující obsah smlouvy (obchodních podmínek).

Za profesionálně vytvořenou a zákonu neodporující předmětnou smlouvu o cenných papírech nemůže být tedy v relaci shora uvedeného rozboru považována smlouva, která

obsahuje ujednání, jenž jsou v rozporu s kogentní právní normou, podle jejíž dikce:

nelze závazkový vztah měnit bez souhlasu jeho stran **[i]** a/nebo,

projev vůle směřující ke změně práv a povinností vyplývajících ze smlouvy, (resp. obchodních podmínek, na které smlouvy odkazují), musí mít písemnou formu^[ii] a/nebo,

žádné ujednání (dohoda) nesmí směřovat ke zhoršení právního postavení účastníka smlouvy, jenž není podnikatelem;

a/nebo neobsahuje doložku, která by specificky - a to ve vztahu ke konkrétním uvedeným kritériím, za nichž bude subjektivní právo obchodníka s cennými papíry jednostranně měnit závazkový vztah se zákazníky aktivováno - vypočítala oblasti, které takové výhradě podléhají, při jejichž naplnění by bylo možno takovou jednostrannou změnu závazkového vztahu, za souhlasu zákazníka v prvotní smlouvě, provést.

Jednání obchodníka s cennými papíry směřující proti zákonným ustanovením poskytujícím zákazníkovi ochranu, potažmo proti donucujícím ustanovením zákona vůbec, je třeba kvalifikovat jako velmi závažný správní delikt, který může mít přímé dopady nejen na zákazníky samotné (na jejich důvěru především), ale i na podnikatelské prostředí kapitálového trhu *per se*. V smyslu ustanovení § 47b odst. 1 písm a) zákona o cenných papírech je obchodník s cennými papíry povinen jednat při poskytování služby kvalifikovaně, čestně a spravedlivě, v nejlepší zájmu svých zákazníků a to takovým způsobem, aby nedocházelo k narušení průhlednosti kapitálového trhu (písm. b) téhož) a dále upozornit zákazníka na důležité skutečnosti související s obchodem (písm. e) téhož.). V opačném případě obchodníka s cennými papíry nejspíše postihne veřejnoprávní sankce a rovněž i sankce neplatnosti smluvních ustanovení pro rozpor se zákonem.^[iii]

Na druhé straně je nicméně třeba připomenout, že možnosti ingerence Komise ve prospěch slabších subjektů veřejnoprávní cestou, nejsou bezmezné. Činnost Komise pro cenné papíry jakožto orgánu veřejné správy se zde zaměřuje na dozor nad chováním jí nepodřízených subjektů, na jeho hodnocení jako přípustného či žádoucího a na ukládání sankcí při jeho negativním hodnocení. Pro účastníky smluvních vztahů, při nichž byly zjištěny nedostatky, má však jen omezený význam, netýká se náhrady újmy, kterou utrpěli. Pravomoc Komise působí "vně" smluvního vztahu a do něj přímo nezasahuje. Veřejnoprávní ingerence je až následná; při zjištěných nedostacích brání zcela nebo částečně jejich opakování v budoucnu, rovněž její význam pro účastníky smluvních vztahů je stejný - chrání je jen do budoucna. Cílem je zde lapidárně řečeno, zajištění řádného chodu dozorovaných finančních institucí ve veřejném (obecném) zájmu. V tomto směru je úloha Komise pozitivní a nezastupitelná.

[i] Ustanovení § 493 občanského zákoníku.

[ii] Ust. § 272 odst. 1 obch. zák. ve vztahu k § 28 odst. 2, § 33 odst. 3 a § 37a odst. 2 zákona o cenných papírech.

[iii] Srv. "K možnostem souhlasným projevem vůle smluvních stran vyloučit povinnost obchodníka s cennými papíry vyplácet úroky z prostředků zákazníků" schválený prezídiem Komise dne 10. dubna

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)